

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen

Redegørelse af lovovervågning af lov nr. 1502 af 27.12.2009 om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP-loven)

Kolofon

Titel: Redegørelse af lovovervågning af lov nr. 1502 af 27.12.2009 om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP-loven)

Denne redegørelse er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i marts 2014

Forsidefoto: Lars Bahl

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: +45 33 95 80 00

E-mail: mail@naturerhverv.dk

www.naturerhverv.dk

ISBN 978-87-7120-517-6

Forord

Lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (herefter benævnt GUDP-loven) blev vedtaget den 27. december 2009. Lovens §§ 1-7 trådte i kraft den 8. februar 2010, mens lovens §§ 8-22 trådte i kraft den 20. juni 2010.

Lovens formål er at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevare- og nonfood-produktion og samle Fødevareministeriets tilskud til forskning og innovation med udgangspunkt i helhedsvurderinger af erhvervets hovedudfordringer.

GUDP-loven giver i den forbindelse mulighed for tilskud til:

- Udviklings- og demonstrationsprojekter samt til forskningsprojekter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter
- Fremme af et aktivt samarbejde mellem offentlige og private aktører
- Styrkelse af samspillet mellem GUDP og internationale programmer på fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.

GUDP-loven er omfattet af lovovervågning og nærværende rapport redegør for GUDP-lovens hovedelementer, implementering og bevillinger fra 2010 til og med 2013. Endvidere beskriver rapporten de forventede effekter af projektporteføljen fra 2011-2013^{1,2}.

---

¹ Da der ved lovens vedtagelse ikke var udarbejdet en strategi for 2010 (og dermed ikke klare effektmål), har GUDP først fra 2011 registreret forventede effekter af de enkelte projekter.

² De første GUDP-støttede projekter er først nu ved at blive afsluttet, hvorfor effektberegningerne beror på ex-ante vurderinger. Således beregnes de forventede effekter på baggrund af officielle og anerkendte niveauer og standarder for eksempelvis behandlingshypothese og kan alene udgøre et kvalificeret bud på størrelsesordenen af effekternes faktiske potentiale. Samtidig forudsætter beregningerne, at alt andet er lige i forhold til den referencesituation, som projektet sammenligner sig med. Det vil sige, at der tages forbehold for, at effekterne af et projekt kan påvirke de potentielle effekter af et andet projekt, eller at der sker utilsigtede ændringer i produktionsomfang m.v.

Indholdsfortegnelse

1: Sammenfatning	5
1.1: Lever loven op til formålet?.....	5
2: Indledning	7
3: Lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram.....	8
3.1: Baggrund.....	8
3.2: GUDP-loven	8
3.2.1: GUDP-lovens formål	9
3.2.2: Fokusering af forsknings- og innovationsindsatsen.....	9
3.2.3: Tilskudsmuligheder under GUDP-loven	10
3.3: Implementering af GUDP-loven - bestyrelse, strategi og handlingsplaner	10
4: Høring af organisationer og myndigheder	13
4.1: Bemærkninger fra hørte organisationer og myndigheder	13
4.2 Bemærkninger til høringssvarene	15
4.3: Fødevarerministeriets vurdering	16
5: Bevillinger under GUDP-loven 2010-2013	18
6: Meddelte tilsagn under GUDP-loven 2010-2013	19
6.1: Tilsagn indenfor de seks hovedudfordringer i erhvervene	21
6.2: Tilsagn indenfor projekttypene.....	23
7: Forventede effekter af projektporteføljen 2011-2013	25
Bilag 1: Liste over hørte organisationer, foreninger og offentlige institutioner m.v.	27
Bilag 2: Bestyrelsessammensætning	29

1: Sammenfatning

Formålet med GUDP-loven af 27. december 2009 er at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, herunder udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor samtidig med, at et højt niveau sikres inden for klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd samt fødevarer sikkerhed og sundhed. Loven skal bidrage til at skabe en sammenhængende organisering af forsknings- og innovationsindsatsen på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområderne og fokuserer denne i forhold til erhvervenes samfundsmæssige hovedudfordringer.

Det fremgår ligeledes af lovbemærkningerne, at indsatsen fokuseres på følgende seks hovedudfordringer for erhvervene:

- En mere bæredygtig planteproduktion
- En mere bæredygtig husdyrproduktion med bedre dyrevelfærd
- En mere CO₂-neutral energiproduktion i landbruget
- En mere markedsdrevet økologisk produktion
- En højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse
- Et mere bæredygtigt fiskeri og bæredygtig akvakulturproduktion

1.1: Lever loven op til formålet?

Samlet set vurderes GUDP-loven at leve op til formålet, idet tilsagn meddelt under loven både giver et løft i fødevarersektorens innovationsindsats, styrker samarbejdet mellem virksomheder og forskningsinstitutioner samt styrker samspillet mellem GUDP og internationale programmer. GUDP-loven bidrager til udvikling af nye konkurrence- og bæredygtige produkter, produktionsprocesser og teknologier, der kommer i anvendelse i de danske fødevarerhverv og dernæst også finder afsætning på det internationale marked. En udvikling som medvirker til at skabe vækst i fødevarersektoren, fastholde og skabe nye arbejdspladser i Danmark samt udvikle arbejdsmiljøet samtidig med, at et højt niveau er sikret inden for klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sundhed.

GUDP-bestyrelsen har fastsat en strategi, der fokuserer indsatsen i forhold til lovens formål ved at yde tilskud til ambitiøs forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevarerhverv gennem et dynamisk samspil mellem bæredygtighed, effektivitet og værdiløft. Strategien fokuserer derudover på, at der i de individuelle GUDP-projekter indgår flere deltagere, som repræsenterer flere led i hele værdikæden. Herved skabes et løft i innovationsindsatsen i fødevarersektoren, og samarbejdet styrkes mellem virksomheder og forskningsinstitutioner. Med GUDP-lovens indsatsområder sker innovationsindsatsen på områder, hvor erhvervene har betydelige samfundsmæssige udfordringer.

Med bestyrelsens nuværende strategi er det et krav, at GUDP-ansøgningerne kan vise forventede effekter på minimum to af de tre parametre – bæredygtighed, effektivitet og værdiløft – hvoraf den ene parameter skal være bæredygtighed. Samtidig skal projektet generere et output, som kan kom-

mercialiseres. Det er bestyrelsens vurdering, at denne strategi medvirker til, at projekterne berører flere områder og dermed opnår størst effekt, samtidig med at en sektoropdeling undgås.

I perioden 2010-2013 er givet tilsagn om i alt 971,9 mio. kr. til 224 projekter med et samlet budget på knap 1,6 mia.kr. (tabel 6.1.1). Hver tilskudskrone genererer hermed yderligere aktivitet for 0,67 kr.

I perioden 2010–2013 kan det endvidere konstateres, at private virksomheder i stigende omfang deltager i projekterne enten som hovedansøgere eller projektdeltagere (tabel 6.3). Langt de fleste projekter har endvidere været samarbejdsprojekter, hvor flere virksomheder eller forskningsinstitutioner er gået sammen om at gennemføre et projekt. Samarbejdsprojekter har fået tilsagn på samlet 953,2 mio. kr. (98 % af alle tilsagnsmidlerne). Heraf er 852,9 mio. kr. (88 %) gået til projekter, hvor offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder har indgået samarbejde (6.2.2).

GUDP-loven giver mulighed for tilskud til projekter med udviklings- og demonstrationsaktiviteter samt til forskningsaktiviteter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter. Et projekt består typisk af flere forskellige aktiviteter.

Der er i perioden 2010-2013 primært støttet virksomhedsnære udviklingsaktiviteter. Disse aktiviteter er støttet med 532,7 mio. kr. (svarende til 55 % af alle tilsagnsmidler). Demonstrationsaktiviteter er støttet med 70,5 mio. kr. (7 %). Forskningsaktiviteter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter, er støttet med 349,9 mio. kr. (36 %). Der er blevet givet færrest tilsagnsmidler til netværks- og informationsprojekter, som har modtaget 18,7 mio. kr. (2 %).

De første GUDP-støttede projekter er først nu ved at blive afsluttet. Det er derfor kun muligt at beskrive effekterne, som de blev vurderet ex-ante (de forventede effekter ved ansøgningstidspunktet). Således estimeres de forventede effekter på baggrund af ansøgers oplysninger på officielle og anerkendte standarder for behandlingshyppighed, næringsstofoverskud m.v. og udgør alene et kvalificeret bud på størrelsesordenen af projekternes potentielle effekt i en alt andet lige situation.

Samlet set vurderes de estimerede effekter af de støttede projekter at kunne bidrage til de politiske målsætninger for klima, natur og miljø, dyrevelfærd, fødevarerikkerhed og sundhed og hermed til et grønt landbrugs- og fødevarerhverv i vækst gennem en fortsat udvikling af en konkurrence- og bæredygtig produktion. Flere igangsatte projekter følger op på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger samt anbefalingerne fra Vækstteam for Fødevarer.

Redegørelsen har været sendt i høring og der er modtaget høringssvar fra Danmarks Fiskeriforening, Landbrug & Fødevarer, LO (Landsorganisationen i Danmark) og 3F. Høringssvarene er overvejende positive og udtrykker tilfredshed med ordningen. Høringssvarene fra Danmarks Fiskeriforening og Landbrug & Fødevarer rummer dog en række ønsker til en videreudvikling af GUDP og tilskudskriterierne (spiderwebbet). Særligt Danmarks Fiskeriforening anfører, at flere af ansøgningskriterier ikke er anvendelige for fiskerisektoren, hvilket kan have de utilsigtede konsekvenser at fiskeriprojekter fravælges. Det anføres også, at der i den nuværende bestyrelse ikke er udpeget medlemmer med indgående kendskab til den primære fiskerisektor.

Høringssvarenes bidrag vil indgå i udarbejdelsen af den nye strategi, som igangsættes i forsommeren 2014 i forlængelse af udpegningen af en ny bestyrelse for perioden 2014 - 2018.

2: Indledning

GUDP-loven har til formål at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor samtidig med, at der sikres et højt niveau inden for følgende områder: Klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevareresikkerhed og sundhed.

Lovens §§ 1-7 trådte i kraft den 8. februar 2010 (udpegning af bestyrelse samt fastlæggelse af bestyrelsen mandat), mens lovens §§ 8-22 trådte i kraft 20. juni 2010 (de nærmere tilskudsbetainger m.v.). Loven erstattede Fødevareministeriets daværende Innovationslov og tilskud til forskningsprogrammer med hensigten om at samle forsknings- og innovationsindsatsen med udgangspunkt i helhedsvurderinger af erhvervenes hovedudfordringer.

Lovens formål søges varetaget gennem en forsknings- og innovationsindsats, der organiseres i et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (herefter benævnt GUDP) på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.

Nærværende lovovervågningsrapport redegør henholdsvis for GUDP-lovens hovedelementer, implementering og bevillinger samt for tilsagn i perioden 2010 til og med 2013. Endvidere beskriver rapporten de potentielle effekter af projekter støttet i perioden 2011-2013.

Lovovervågningen omfatter altså perioden 2010-2013 (begge år inklusiv) og fokuserer på GUDP-lovens hovedelementer, som de fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, herunder navnlig;

- Fokusering af forsknings- og innovationsindsatsen med udgangspunkt i erhvervets hovedudfordringer
- GUDP's tilskudsmuligheder

I forbindelse hermed beskriver rapporten, hvordan udviklingen har været i forhold til, hvem der ansøger om tilsagn (små virksomheder, mellemstore virksomheder, store virksomheder eller offentlige forskningsinstitutioner), og i hvilken rolle de ansøger (hovedansøger eller projektdeltager).

3: Lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

3.1: Baggrund

GUDP-loven blev vedtaget i forlængelse af aftalen om Grøn Vækst af 16. juni 2009 (herefter benævnt Grøn Vækst-aftalen), der har til formål at sikre, at et højt niveau af miljø-, klima- og naturbeskyttelse går hånd i hånd med en moderne og konkurrencedygtig landbrugs- og fødevarerproduktion.

Dermed skal GUDP-loven ses som led i visionen om at skabe en ny grøn vækstøkonomi, hvor grønne løsninger indenfor landbrugs- og fødevarerproduktion bidrager til at løse miljø-, klima- og naturudfordringer og samtidig skaber nye job i grønne væksterhverv.

Med GUDP-loven samledes Fødevareministeriets tilskud til forskning, udvikling og innovation i Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram og erstatter den daværende lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (Innovationsloven)³ samt Fødevareministeriets tilskud til forskningsprogrammer.

Med vedtagelsen af GUDP-loven er det hensigten, at Fødevareministeriets forsknings- og innovationsindsats skal være mere sammenhængende, fokuseret og tværgående i forhold til hovedudfordringerne for erhvervene frem for at vurdere behovet for forskning og understøtning af innovation hver for sig.

3.2: GUDP-loven

GUDP-loven blev vedtaget den 27. december 2009 som lov nr. 1502 om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram. Lovens §§ 1-7 trådte i kraft den 8. februar 2010 (udnævnelse af bestyrelse samt fastlæggelse af bestyrelsens opgaver), mens lovens §§ 8-22 trådte i kraft 20. juni 2010 (de nærmere tilskudsbetingelser m.v.). Loven er herefter blevet præciseret i bekendtgørelse nr. 922 af 15. juli 2010, i bekendtgørelse nr. 309 og nr. 310 af 20. marts 2013 samt i cirkulære nr. 9383 af 25. august 2013.

---

³ Lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), der substantielt er ændret ved lov nr. 488 af 17. juni 2008 om ændring af Innovationsloven og igen ved lov nr. 1336 af 19. december 2008 om ændring af kildeskatteloven, opkrævningsloven, udpantningsloven og forskellige andre love.

3.2.1: GUDP-lovens formål

GUDP-lovens formål er;

at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, hvor udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor fremmes optimalt samtidig med, at der sikres et højt niveau inden for følgende områder: Klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sundhed

Loven skal desuden bidrage til at skabe en sammenhængende organisering af forsknings- og innovationsindsatsen på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet og fremme en sammenhængende indsats for forskning, udvikling og demonstration af viden og teknologier i forhold til de samfundsmæssige hovedudfordringer og potentialer inden for de nævnte områder.

GUDP-loven fokuserer med andre ord både på vækst og bæredygtighed, og succeskriteriet er således udvikling af nye konkurrence- og bæredygtige produkter, produktionsprocesser og teknologier, der er testet og afprøvet. GUDP faciliterer således, at nye produkter, processer og teknologier udvikles og kommer i anvendelse i den danske fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakultursektor og dernæst også kan finde afsætning på det internationale marked. En udvikling der medvirker til at fastholde og udvikle nye arbejdspladser i Danmark samt skabe vækst i fødevarersektoren under iagttagelse af et højt niveau for klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sundhed.

3.2.2: Fokusering af forsknings- og innovationsindsatsen

Med vedtagelsen af GUDP-loven fokuseredes forsknings- og innovationsindsatsen på de i Grøn Vækst identificerede hovedudfordringer for den primære jordbrugssektor, den primære fiskerisektor, akvakultursektoren, sektoren vedrørende forarbejdning og forædling af jordbrugsprodukter samt sektoren vedrørende forarbejdning og forædling af fiskeriprodukter:

- En mere bæredygtig planteproduktion, således at en mere optimal udnyttelse af jorden sker på bæredygtige vilkår, dvs. under hensyntagen til miljø, natur og klima
- En mere bæredygtig husdyrproduktion med bedre dyrevelfærd, herunder ny viden om fodring samt udvikling af nye staldanlæg, akvakulturanlæg og renseteknologier, som begrænser husdyrproduktionens emission af ammoniak, lugt og klimagasser m.v.
- En mere CO₂-neutral energiproduktion i landbruget, der bidrager til at sikre, at en større andel af dansk husdyrgødning og anden biomasse anvendes til energiproduktion
- En mere markedsdrevet økologisk produktion, som i endnu højere grad bidrager til løsning af aktuelle samfundsudfordringer vedrørende klima, miljø, natur og dyrevelfærd, samtidig med at produktiviteten styrkes
- En højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse, så forbrugerkrav om kvalitet, fødevarer sikkerhed, sundhed, ernæring, smag og individuelle oplevelser imødekommes, samtidig med at konkurrenceevnen styrkes

- Et mere bæredygtigt fiskeri og en bæredygtig akvakulturproduktion, hvor en vedvarende udnyttelse af fiskebestandene optimeres, og påvirkning af miljøet minimeres

3.2.3: Tilskudsmuligheder under GUDP-loven

Med vedtagelsen af GUDP-loven blev tilskudsmulighederne i forhold til den daværende Innovationslov eksplicit udvidet med muligheden for at yde tilskud til demonstrationsaktiviteter. GUDP omfatter således tre hovedaktiviteter jævnfør § 1, stk. 2 i loven, som GUDP kan yde tilskud til:

- 1) Udviklings- og demonstrationsprojekter samt til forskningsprojekter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter
- 2) Fremme af et aktivt samarbejde mellem offentlige og private aktører
- 3) Styrkelse af samspillet mellem GUDP og internationale programmer på fødevare-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet⁴.

3.3: Implementering af GUDP-loven - bestyrelse, strategi og handlingsplaner

Med udgangspunkt i GUDP-lovens § 3 udpeger fødevareministeren en bestyrelse for GUDP, som har ansvaret for udformning af strategi, handlingsplaner, indkaldelse af ansøgninger samt at træffe afgørelse om tilsagn eller afslag om tilskud. Strategi og handlingsplan godkendes af fødevareministeren. Fire medlemmer udpeges efter forudgående indstillinger fra henholdsvis Miljøministeriet, Uddannelsesministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet samt Klima-, Energi- og Bygningsministeriet.

GUDP's bestyrelse består af otte medlemmer; Lars Frederiksen (formand), Bent Claudi Lassen, Niels Alsted, Christian Jørgensen, Henriette Richter, Birgitte Brinch Madsen, Susanne Støier og Mads Prebensen. Lars Frederiksen afløste tidligere formand Tom Knutzen den 1. april 2012, mens Christian Jørgensen afløste Susanne Hovmand den 1. februar 2013. For yderligere information om bestyrelsesperioder og erhvervsbaggrund se vedlagte bilag 2.

GUDP's bestyrelse påbegyndte arbejdet med at udforme en strategi og tilhørende handlingsplan i foråret 2010, og begge dele blev godkendt af fødevareministeren i januar 2011. Strategien er siden hen blevet forlænget til og med 2014⁵, således at den følger bestyrelsens funktionsperiode.

Strategien er udformet i dialog med en bred kreds af interessenter sammensat af repræsentanter for erhverv, forskning, myndigheder samt øvrige interessenter⁶ og operationaliserer GUDP's indsats i forhold til lovens formål.

---

⁴ Med hensyn til projektypedefinitioner henvises der til lovforslagets bemærkninger.

⁵ For uddybende om strategien se <http://natureerhverv.fvm.dk/gudp.aspx?ID=46849>

⁶ Herunder udbyttet af et todages strategiseminar i DGI-byen den 13.-14. oktober 2010

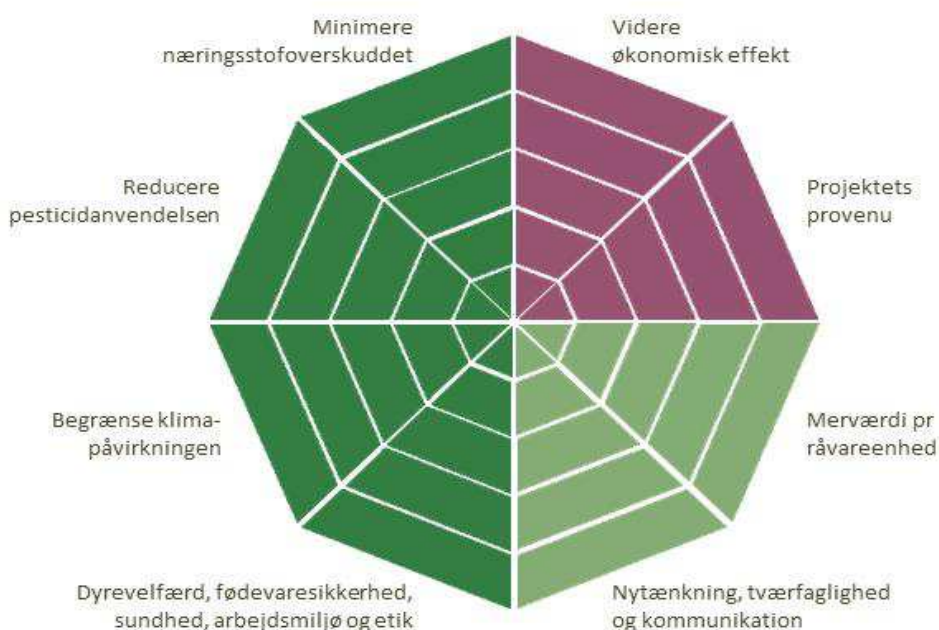
Med strategien ydes der tilskud til ambitiøs forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevarerhverv gennem dynamisk samspil mellem bæredygtighed, effektivitet og værdiløft. Dette samspil reflekterer lovens ambition om på samme tid at styrke både bæredygtighed og vækst og udmøntes i otte vurderingskriterier, som hvert enkelt projekt vurderes ud fra.

Samspillet mellem bæredygtighed, effektivitet og værdiløft og vurderingskriterierne er visualiseret i figur 3.3.1 illustreret i GUDP's Spiderweb.

Figur 3.3.1: GUDP's Spiderweb

Bæredygtighed

Effektivitet

Værdiløft

Samtidig understøtter strategien ambitionen om at styrke både bæredygtighed og vækst ved, at der ydes tilskud til udvikling af nye teknologier, redskaber, produktionssystemer, processer, produkter samt management- og logistikløsninger, der kan:

- Reducere natur-, miljø- og klimabelastningen
- Forbedre ressourceeffektiviteten
- Udvikle nye egenskaber hos dyr og planter
- Udnytte sidestrømme og restprodukter til/fra anden produktion
- Styrke indtjeningen på hjemme- og eksportmarkedet
- Forbedre fødevarer sikkerheden og sundheden
- Bevare høj produktkvalitet gennem værdikæden
- Imødekomme nye forbrugertrends
- Øge anvendelsen af biobaserede produkter til nonfood formål

Med strategien har GUDP's bestyrelse valgt at fokusere på tilskud til konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter samt netværksprojekter.

Som erhvervsstøtteordning til udvikling og demonstration fokuserer GUDP hovedudfordringerne indenfor erhvervene, mens det er op til ansøgerne at definere løsningerne herpå. Herefter udvælger GUDP's bestyrelse de projekter, der har de største potentielle effekter på de parametre, der indgår i Spiderwebbet. Hermed afspejler fordelingen af tilsagn, at de enkelte projektansøgninger konkurrerer indbyrdes og ikke en forlods fordeling på hovedudfordringerne for erhvervene.

Bestyrelsen udarbejder desuden en årlig handlingsplan, som har til formål at udmønte strategien inden for de bevillinger, der er afsat på finansloven. Handlingsplanerne omhandler de årlige indsatser – herunder normalt to ordinære GUDP-ansøgningsrunder. Derudover adresserer handlingsplanerne særlige indsatser og fokusområder for det pågældende år.

Bestyrelsen vil medio 2014 påbegynde formuleringen af en strategi for 2015-2018.

4: Høring af organisationer og myndigheder

En samlet oversigt over hørte organisationer og myndigheder, der har været hørt i forbindelse med denne lovovervågning, fremgår af bilag 1.

Der er modtaget høringssvar fra Danmarks Fiskeriforening, Landbrug og Fødevarer, LO (Landsorganisationen i Danmark) samt 3F.

Aalborg Universitet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Rigsrevisionen samt Syddansk Universitet har meddelt, at de ikke har kommentarer i forhold til redegørelsen om lovovervågning af GUDP-loven.

4.1: Bemærkninger fra hørte organisationer og myndigheder

Overordnet udtrykker organisationerne tilfredshed med GUDP-loven og mulighederne for at opnå tilskud til innovative projekter inden for fødevarerhvervet. Landbrug og Fødevarer udtrykker ligeledes generel tilfredshed med organiseringen omkring GUDP. Ordningen findes veldrevet med en effektiv administration og en høj service over for brugerne.

Herudover gives en række specifikke bemærkninger og forbedringsønsker til den kommende GUDP-strategi og forslag til loven samt nærværende rapport, som efterfølgende gengives i kort form.

LO og 3F bemærker, at GUDP-lovens formål er at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, hvor udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse, arbejdsmiljø og videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor fremmes optimalt. 3F finder i forlængelse heraf, at redegørelsen burde udvides med tabeller, hvor fordelingen af projekter i forhold til de i formålet nævnte områder fremgår f.eks. arbejdsmiljø og beskæftigelse. Tilsvarende anfører Landbrug og Fødevarer det ønskeligt at sammenligne udviklingen i tilsagn til hovedudfordringer med tilsagn under Innovationsloven⁷, hvor det er muligt, samt at det fremgår hvor stor en andel af tilsagnene, der meddeles til gartneriproduktionen, idet der findes et stort behov for innovation på dette område.

Landbrug og Fødevarer ønsker endvidere en fordeling af tilsagn på forskellige kategorier af videninstitutioner med henblik på at få en yderligere fokus på innovation og videnspredning, ligesom de vurderer det svært for GTS og private videninstitutioner at finansiere deres deltagelse i projekter, idet tilsagnene ikke afspejler de reelle omkostninger ved at deltage i projekterne. Landbrug og Fødevarer bemærker, at de små, mellemstore og store virksomheders andel af tilsagnene er steget, mens de offentlige forskningsinstitutioners andel er faldet. Landbrug og Fødevarer ser gerne, at denne udvikling fortsætter, således at der gennemføres flere projekter hos virksomhederne.

---

⁷ Lov nr. 421 af 31. maj 2000 om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven), der substantielt er ændret ved lov nr. 488 af 17. juni 2008.

Danmarks Fiskeriforening anfører, at de otte kriterier i GUDP's Spiderweb kun delvist er relevante for fiskerisektoren og derfor kan have den utilsigtede effekt, at potentielle projekter inden for fiskerisektoren fravælges. Særligt kriterierne under Bæredygtighed: Minimere næringsstofoverskuddet, reducere pesticidanvendelsen og begrænse klimapåvirkningen, er ikke anvendelige for mulige projekter fra fiskerisektoren. Desuden anfører Landbrug og Fødevarer, at evaluering af ansøgninger alene efter kriterierne i Spiderwebbet giver risiko for, at projekterne er middelmådige på alle parametre og ikke rigtig skarpe på enkelte af dem.

Danmarks Fiskeriforening anbefaler, at der reserveres projektmidler til projektansøgninger fra fiskerisektoren og relaterede servicefag, samt at udvælgelsen sker ud fra mere relevante kriterier, end tilfældet er i dag. Landbrug og Fødevarer finder det ønskeligt med enten en lidt mere tematiseret tilgang, som fx satsningen i 2013 på forarbejdede fødevarer, eller omvendt at have en reel bottom-up tilgang, som den der blev anvendt i Innovationsloven⁷.

Landbrug og Fødevarer anfører, at GUDP lægger op til solide businesscases i ansøgningerne, og at dette er en udfordring, jo længere et projekt kommer over mod universitetsverdenen. Landbrug og Fødevarer finder, at GUDP primært bør være en udviklings- og innovationsordning, men at det også er vigtigt at støtte "lidt tungere" forskningsprojekter til sikring af videngrundlaget for udvikling. Landbrug og Fødevarer konstaterer, at der er relativt få projekter inden for fødevarerforarbejdning og opfordrer til mere fokus på produktudvikling forstået bredt: Fysiske produkter, rådgivningsværktøjer, services, koncepter m.m.

Landbrug og Fødevarer peger endvidere på vigtigheden af demonstrationsaktiviteter, der er med til at implementere viden og know how hos slutbrugerne samt, at det er uheldigt, at gylle og gyllebehandlingsteknologier ikke er omfattet af definitionen for primære landbrugsprodukter (EF-traktatens bilag 1) og hermed muligheden for supplerende offentlig finansiering. Tilsvarende ønsker Danmarks Fiskeriforening, at der åbnes for, at projekter om bæredygtighedscertificeret fiskeri kan sidestilles med økologiske informationsprojekter.

Landbrug og Fødevarer bemærker endeligt, at den internationale videnhjemtagning hæmmes unødigt af loven. Dette bør ændres, således at relevante internationale partnere kan deltage som direkte projektpartnere, når der ikke findes tilsvarende viden i Danmark. Tilsvarende ønskes støtten til netværksprojekter videreudviklet og prioriteret højere samt støtten til opbygning af innovationskompetence, herunder uddannelsesaktiviteter, bragt i anvendelse.

Danmarks Fiskeriforening peger endeligt på, at der i den nuværende GUDP-bestyrelse ikke er udpeget medlemmer, som har indgående kendskab til den primære fiskerisektor og viden og erfaring med innovations og udviklingsmuligheder.

4.2 Bemærkninger til høringssvarene

GUDP har fravalgt at kategorisere projekter og hermed tilsagn efter de elementer, der indgår i lovens formålsbeskrivelse f.eks. vækst, beskæftigelse m.v., idet der ikke er tale om komplementære størrelser, og det hermed ikke er muligt entydigt at henføre de støttede projekter til en enkelt kategori heraf.

Parametrene og vurderingskriterierne i GUDP's Spiderweb, er til stadighed under bearbejdelse ift. at forenkle og optimere dem, sådan at de afspejler de samfundsmæssige udfordringer for alle grupper og sektorer i fødevarerhvervet. Det er således ikke intentionen bag Spiderwebbet, at alle projekter skal have effekter på alle kriterier, men alene at de skal udvise effekt i forhold til mindst ét kriterium inden for bæredygtighed og mindst ét kriterium inden for effektivitet eller værdiløft. Herudover ligger det implicit i den fokusering af indsatsen, der lå til grund for GUDP, at der skal ydes tilskud til de projekter, som udviser de største potentielle effekter frem for ex-ante at fordele indsatsen mellem specifikke sektorer og brancher inden for fødevarerhvervene. Kort sagt en reel og fuldstændig konkurrenceudsættelse af midlerne.

Videreudviklingen af netværksordningen i GUDP vil muligvis indgå i tilpasningen af Bekendtgørelsen om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram som følge af EU's nye rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling.

Udenlandske deltagere, som er med i GUDP-projekter, har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at modtage direkte tilskud fra GUDP. Det er dog muligt at inddrage udenlandske aktører som ekstern bistand i GUDP-projekter, såfremt der ikke findes tilsvarende viden i Danmark.

Aktiviteten demonstration vedrører den udbredelse af resultater i form af viden og praksis, som ikke kommerialiseres på et marked og har af samme grund en højere støttesats med henblik på at fremme udbredelsen af resultatet. Omsættes resultaterne i form af et produkt, en proces eller lignende på et marked, er der i henhold til EU's statsstøtteregele tale om udvikling med de støttesatser, der er gældende herfor. Der er blandt brugerne konstateret usikkerhed om definitionen og afgrænsningen af støtteaktiviteten demonstration, hvorfor GUDP løbende har tildelt emnet opmærksomhed på de 4 årlige informationsmøder, samt en særskilt workshop om emnet som blev afholdt i januar 2014.

Flere høringsvar, i særlig grad fra Danmarks Fiskeriforening og Landbrug og Fødevarer, rummer en række ønsker til en videreudvikling af GUDP og kriterierne i Spiderwebbet. De bidrag vil kunne indgå i udarbejdelsen af den nye strategi og i strategiudviklingsprocessen, hvor der også vil være interesseretinddragelse. Derudover vil Fødevarerministeriet og GUDP inddrage høringssvarene i forbindelse med eventuelle tilpasninger af regelsættet, der måtte være nødvendige som følge af de ændringer, der med virkning fra 1. juli gennemføres i EU's regler for statsstøtte. Arbejdet med fastlæggelse af en ny strategi igangsættes i forsommeren 2014 i forlængelse af udpegningen af en ny bestyrelse for perioden 2014 - 2018.

Danmarks Fiskeriforenings ønske om, at GUDP-bestyrelsen indbefatter et medlem med indgående kendskab til den primære fiskerisektor, indgår i overvejelserne i forbindelse med sammensætningen af den kommende bestyrelse. Det bemærkes dog, at sammensætningen af GUDP-bestyrelsen ikke

primært sker ud fra hensynet til, at der skal være repræsentanter for samtlige delsektorer i fødevareerhvervet.

4.3: Fødevareministeriets vurdering

Fødevareministeriet vurderer, at GUDP-loven lever op til formålet. Vurderingen er baseret på, at der i perioden 2010-2013 er givet tilsagn på i alt 971,9 mio. kr. fordelt på 224 projekter med 992 individuelle tilsagnsmottagere i form af virksomheder og forskningsinstitutioner m.v. Med GUDP-lovens indsatsområder og muligheden for at vælge temaer, sker innovationsindsatsen på områder, hvor fødevareerhvervene har betydelige samfundsmæssige udfordringer. Frem for at vurdere behovet for forskning og støtte af innovation hver for sig, tages der i stedet udgangspunkt i de konkrete udfordringer for erhvervet. I hvert individuelt GUDP-projekt fastlægges individuelle og præcise mål for de indsatser, som igangsættes for at løse de konkrete udfordringer. GUDP lægger stor vægt på, at deltagere fra hele værdikæden er repræsenteret i de konkrete projekter, for på den måde at fremvirke sammenhæng og samarbejde mellem forskning i den ene ende og implementering af ny viden og bæredygtig teknologi i den anden.

Det er et krav, at GUDP-ansøgningerne kan vise forventede effekter på minimum to af de tre parametre bæredygtighed, effektivitet og værdiløft – hvoraf det ene parameter skal være bæredygtighed. Det er imidlertid først nu, at de første GUDP-støttede projekter er ved at blive afsluttet. Det er derfor kun muligt at beskrive effekterne, som de er vurderet ex-ante (de forventede effekter ved ansøgningstidspunktet). Samtidig vil implementeringen af den nye viden og bæredygtige teknologi fra de første GUDP-projekter blive realiseret i løbet af de kommende år i takt med, at projekterne afsluttes. De angivne effekter udgør alene et kvalificeret bud på størrelsesordenen af effekternes faktiske potentiale og repræsenterer i øvrigt ex-ante vurderingen af det bedst mulige udfald. De forventede effekter repræsenterer dermed de mest lovende udfald i en given referencesituation.

Inden for kategorien bæredygtighed kan den beskrevne projektportefølje forventes at reducere behandlingshyppigheden (pesticider) af det samlede areal med 19,57 % sammenlignet med behandlingshyppigheden i 2010. Samtidig kan der forventes en reduktion af kvælstofoverskuddet med 27.646 tons per år og fosforoverskuddet med 6.673 tons pr år. I forhold til udledningen af CO₂ vurderes det, at projektporteføljen har potentiale til at reducere udledningen med 1,4 mio. tons. Samtidig har GUDP indenfor bæredygtighed også ydet støtte til 99 projekter af samlet 481,4 mio. kr., som i særlig grad kan forventes at have effekter indenfor dyrevelfærd, fødevarerikkerhed, sundhed eller arbejdsmiljø.

De små virksomheder modtog i perioden tilsagn for 136,6 mio. kr. svarende til 14 % af de samlede tilsagn. De mellemstore virksomheder modtog i perioden tilsagn for 45,5 mio. kr. svarende til 5 % af de samlede tilsagn. De store virksomheder modtog i perioden tilsagn for 155,2 mio. kr. svarende til 16 % af de samlede tilsagn. Offentlige forskningsinstitutioner modtog i perioden tilsagn for 634,5 mio. kr. svarende til 65 % af de samlede tilsagn.

Siden GUDP-lovens ikrafttræden er virksomhedernes andel af de samlede tilsagn vokset relativt i forhold til de offentlige forskningsinstitutioners andel (tabel 6.3). Der er dog fortsat brug for at opnå relativt større deltagelse af de mellemstore virksomheder.

Indenfor kategorien effektivitet kan der med den beskrevne projektportefølje forventes en økonomisk effekt på 5,7 mia. kr. Dette svarer til, at samfundet får pengene igen 8,5 gange årligt. Det forventes også, at det samlede provenu af den nuværende projektportefølje vil blive på ca. 1,4 mia. kr.

Indenfor kategorien værdiløft kan der forventes merværdier per råvareenhed på 815 mio. kr., ved at anvende råvarer på en måde, der sikrer mindre spild og affald gennem eksempelvis forædling. Derudover har GUDP ydet tilskud til 133 projekter af samlet 650 mio. kr., som i særlig grad forventes at have effekter indenfor nytænkning, tværfaglighed eller kommunikation.

5: Bevillinger under GUDP-loven 2010-2013

GUDP har i perioden 2010-2013 haft en samlet bevillingsramme på i alt 924,4 mio. kr. til rådighed svarende til et gennemsnit på 231,1 mio. kr. årligt. En samlet oversigt over bevillingerne fremgår af tabel 4.1.

GUDP har dog alene haft 894 mio. kr. netto til udmøntning, da der i forbindelse med overgangen fra Innovationsloven til GUDP-loven blev givet tilsagn på i alt 47,8 mio. kr. til projekter under Innovationsloven, som ligeledes var at finde på Finanslovskonto § 24.33.02.10, mens der omvendt videreførtes 17,4 mio. kr. i ubrugte midler fra 2009.

Der har i perioden været anvendt videreførte midler for i alt 29,7 mio. kr., netto 17,3 mio. kr., mens GUDP har genanvendt i alt 77,9 mio. kr., som har været tildelt projekter primært under Innovationsloven samt de hidtidige forskningsprogrammer, der senere blevet annulleret. Der er endnu ikke opgjort krav om tilbagebetaling⁸ under GUDP-loven, da de første GUDP-støttede projekter først nu er ved at blive afsluttet.

Tabel 5.1: Bevillingsoversigt, 2010-2013

Mio. kr.	2010	2011	2012	2013	I alt
Bevilling	189,0	209,2	214,2	312,0	924,4
Videreførsel primo	17,4	10,2	2,0	0,1	29,7
Overgang fra Innovationsloven	-47,8				-47,8
I alt til rådighed	158,6	219,4	216,2	312,1	894,0⁹
Heraf til specifikke formål					
Økologisk forskning og udvikling ¹⁰	40,0	40,0	40,0	60,0	180,0
Projekter ved økologiens hus		3,0	3,0	3,0	9,0
Økologisk sortsafprøvning			5,0	5,0	10,0
Eksport og værditilvækst				20,0	20,0
Samarbejde om innovation				22,0	22,0
Alternativer til antibiotika				10,0	10,0
Dyrevelfærd				13,0	13,0
Bæredygtig husdyrproduktion				12,0	12,0

⁸ Projekterne er underlagt et krav om tilbagebetaling, såfremt proventet fra kommerciel anvendelse af resultater på deltagerniveau overstiger størrelsen af den modtagne støtte

⁹ Samlede midler til rådighed for alle årene er lig alle midlerne til rådighed i de enkelte år fratrukket ubrugte midler i 2010, 2011 og 2012 på i alt (10,2 + 2,0 + 0,1) mio. kr. = 12,3 mio. kr.

¹⁰ De med aftalen om globaliseringspuljen tilførte bevillinger til økologisk forskning og udvikling blev aftalt udmøntet i perioden 2010 - 2012. Herudover er der afsat 40 mio. fra Forskningsreserven i 2013 samt 20 mio. i aftalen om Finansloven for 2013 (i alt 60 mio. kr.)

6: Meddelte tilsagn under GUDP-loven 2010-2013

GUDP har fra 2010 til og med 2013 modtaget 747 projektansøgninger af samlet ca. 4,6 milliarder kr. svarende til ca. fem gange GUDP's bevillingsramme. Heraf er der blevet givet tilsagn på i alt 971,9 mio. kr. fordelt på 224 projekter med 992 individuelle tilsagnsmottagere. Således har et projekt i perioden i gennemsnit været støttet med ca. 4,3 mio. kroner. Det samlede budget for projekterne udgør knap 1,6 mia. kr., hvorved den gennemsnitlige støtte udgør 62 pct.

Tabel 6.1: Ansøgninger og tilsagn under GUDP-loven 2010-2013

	2010	2011	2012	2013	I alt
Ansøgt tilsagn					
Ansøgt beløb (mio. kr.)	1.274	1.260	895	1.152	4.582
Antal projekter	165	246	154	182	747
Bevilget tilsagn					
Tilsagnsbeløb (mio. kr.)	184,7	220,6	224,5	342,1	971,9
Antal tilsagn	170	213	250	359	992
Antal projekter	35	67	56	66	224
Budgetbeløb mio. kr.	283,8	353,8	377,9	555,2	1.572,2
Støtteintensitet pct.	65	62	59	62	62

Offentlige forskningsinstitutioner modtog i perioden tilsagn på i alt 634,5 mio. kr., svarende til ca. 65 pct. af midlerne, de små virksomheder modtog tilsagn på i alt 136,6 mio. kr. svarende til ca. 14 pct. af midlerne, de mellemstore virksomheder modtog tilsagn på i alt 45,5 mio. kr., svarende til ca. 5 pct. af midlerne, og de store virksomheder modtog i perioden tilsagn på i alt 155,2 mio. kr., svarende til ca. 16 pct. af midlerne.

Tabel 6.2: Fordelingen af tilsagn ift. modtager over år

Tilsagn i mio. kr. (% af tilsagn i det enkelte år)

Virksomhedstype	2010	2011	2012	2013	I alt
Lille virksomhed	15,5 (8 %)	38,5 (17 %)	43,3 (19 %)	39,3 (11 %)	136,6 (14 %)
Mellemstor virksomhed	3,0 (2 %)	8,5 (4 %)	17,7 (8 %)	16,4 (5 %)	45,5 (5 %)
Stor virksomhed	18,1 (10 %)	40,0 (19 %)	38,6 (17 %)	57,5 (17 %)	155,2 (16 %)
Offentlig forskningsinstitution	148,1 (80 %)	132,6 (60 %)	124,8 (56 %)	228,9 (67 %)	634,5 (65 %)
I alt	184,7 (100 %)	219,7 (100 %)	224,5 (100 %)	342,1 (100 %)	971,9 (100 %)

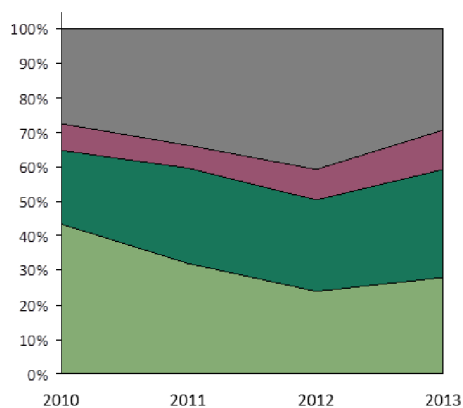
Virksomhedernes andel af de samlede tilsagn i et givent år er dog vokset relativt i forhold til de offentlige forskningsinstitutioners andel. Mens de offentlige forskningsinstitutioners andel af de tildelte midler således er faldet fra 80 pct. i 2010 til 67 pct. i 2013, er de små, mellemstore og store virksomheders andel steget fra 20 pct. i 2010 til 35 pct. i 2013. De offentlige forskningsinstitutioners andel af de samlede tilsagn skal desuden ses i sammenhæng med, at de øremærkede midler under Økologisk Forskning og Udvikling på i alt 160 mio. kr. er blevet udmøntet i 2010 og 2013. Således er langt størstedelen af disse midler møntet på forskning.

Som det fremgår af figur 6.1 og tabel 6.2, er virksomhedernes andel af antal tilsagn samtidig steget. I 2010 tilfaldt lidt under hvert andet tilsagn en offentlig forskningsinstitution, mens ca. hvert fjerde tilsagn tilfaldt de offentlige forskningsinstitutioner i 2013. Til sammenligning blev ca. hvert femte tilsagn givet til en stor virksomhed i 2010, mens ca. hvert tredje tilsagn i 2013 tilfaldt store virksomheder.

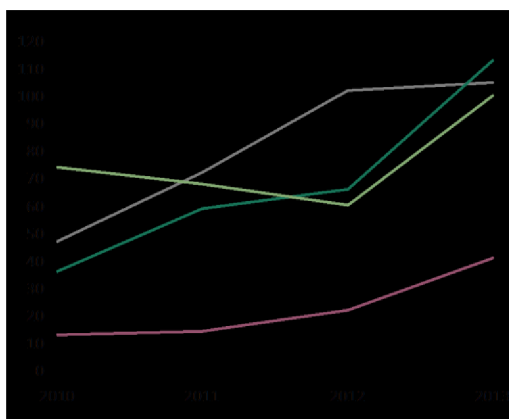
I det hele taget er antallet af tilsagn steget i hele lovovervågningsperioden, hvilket afspejler, at der generelt er flere deltagere per projekt.

Figur 6.1: Fordelingen af virksomhedstyper i projektporteføljen over år

Virksomhedstypers andel af antal tilsagn

Antal tilsagn fordelt på virksomhedstype

Som det fremgår af tabel 6.3 er små, mellemstore og store virksomheder også i et stigende omfang hovedansøgere på projekterne og udgør en større og større andel af projekternes deltagere. Mens de offentlige forskningsinstitutioner således var hovedansøger på ca. to ud af tre projekter i 2010, var de i 2013 alene hovedansøger på ca. to ud af fem projekter. Samtidig udgjorde de offentlige forskningsinstitutioner gennemsnitligt mere end hver tredje deltager på et projekt i 2010, mens de i 2013 udgjorde hver fjerde deltager. Det bemærkes i øvrigt, at de offentliges forskningsinstitutioner i både 2010 og 2013 er større end normalen, idet der begge år er igangsat økologiske forsknings- og udviklingsprogrammer med en højere grad af deltagelse offentlige forskningsinstitutioner end de ordinære udbud.

Tabel 6.3: Antal tilsagn til hovedansøgere og deltagere fordelt på virksomhedstype

Antal hovedansøgere / Antal deltagere

	2010	2011	2012	2013
Lille virksomhed	4 / 43	15 / 57	18 / 84	12 / 93
Mellemstor virksomhed	2 / 11	3 / 11	7 / 15	6 / 35
Stor virksomhed	5 / 31	20 / 39	13 / 53	20 / 93
Offentlig forskningsinstitution	24 / 50	29 / 39	18 / 42	28 / 72
I alt	35 / 135	67 / 146	56 / 194	66 / 293

Den øgede virksomhedsdeltagelse reflekterer således, at GUDP-strategien har lagt vægt på forretningsorienteret nytænkning i det danske fødevarerhverv.

6.1: Tilsagn indenfor de seks hovedudfordringer i erhvervene

Som det fremgår af tabel 6.1.1 har GUDP under GUDP-loven ydet tilsagn til alle seks hovedudfordringer indenfor erhvervene. Særligt projekter, der angår en mere markedsdrevet økologisk produktion eller en mere bæredygtig husdyrproduktion, er i perioden blevet støttet med henholdsvis 266,3 mio. kr. fordelt på 53 projekter og 251,7 mio. kr. fordelt på 58 projekter. Der er ligeledes blevet givet tilsagn om 155,8 mio. kr. fordelt på 45 projekter til projekter, hvis primære formål er at skabe en højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse og dermed især er rettet mod senere led i værdikæden.

Tabel 6.1.1: Fordelingen af projekter og tilsagn i de seks hovedudfordringer, 2010-13

Tilsagn i mio. kr., antal projekter

	Energi	Fiskeri og akvakultur	Husdyrproduktion	Planteavl	Værditilvækst	Økologi	I alt
Tilsagn	18,3	101,7	251,7	178,1	155,8	266,3	971,9
Antal projekter	10	25	58	33	45	53	224

Der er blevet givet færrest tilsagn til projekter, hvis primære formål er at skabe en mere CO₂-neutral energiproduktion i landbruget. Denne hovedudfordring har fra 2010 til og med 2013 fået tilsagn om 18,3 mio. kr. fordelt på 10 projekter. Hertil kommer dog alle de projekter, der også forventes, at udmønte sig i gevinster indenfor klimaområdet, men som ikke er kategoriseret som projekter, hvis primære formål er at skabe en mere CO₂-neutral energiproduktion i landbruget. GUDP yder eksempelvis tilsagn om i alt 301,2 mio. kr. til 57 projekter, der forventes at reducere klimapåvirkningen.

Som det fremgår af figur 6.1.1 er offentlige forskningsinstitutioner samlet set den største tilsagnsmodtager inden for alle hovedudfordringerne. Når man kigger på de samlede tilsagn, er virksomhederne generelt set bedst repræsenteret som tilsagnsmodtager blandt projekter, hvis primære formål er at skabe en højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse.

Dette skyldes sandsynligvis, at projekter rettet mod en højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse, som tidligere nævnt, især er rettet mod senere led i værdikæden.

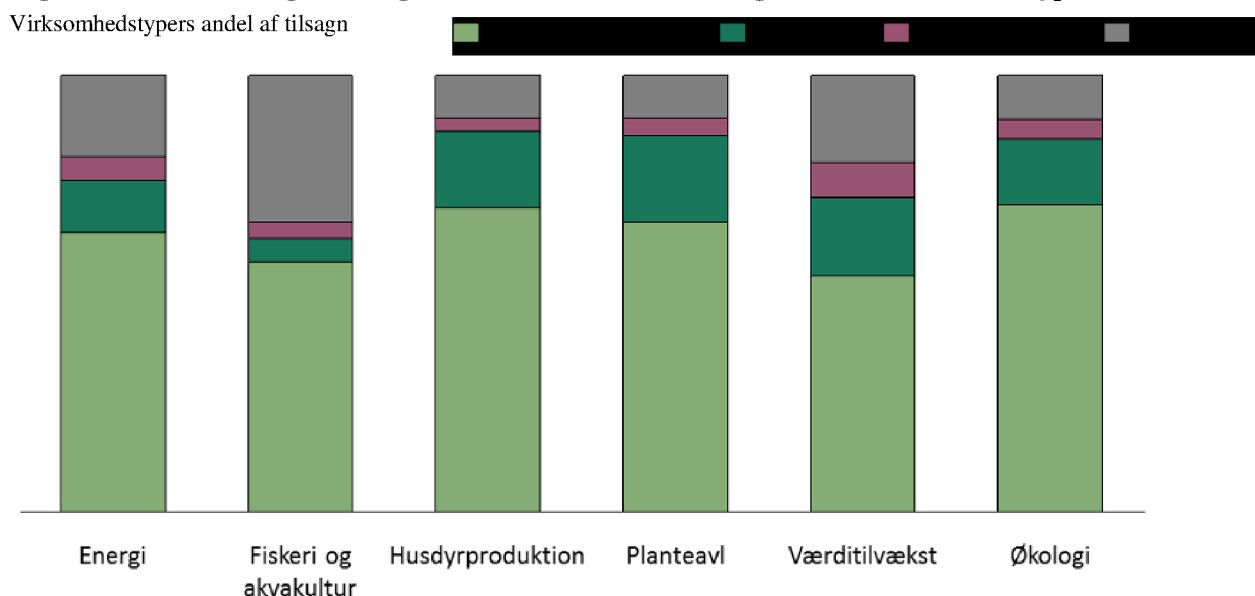
De offentlige forskningsinstitutioner er isoleret set bedst repræsenteret blandt projekter med formålet om at sikre en mere markedsdrevet økologisk produktion, hvor de i perioden har fået tilsagn om i alt 70 pct. af midlerne til området.

De små virksomheder er isoleret set bedst repræsenteret blandt projekter med formålet om at skabe et mere bæredygtigt fiskeri og en bæredygtig akvakulturproduktion, hvor de i perioden har fået tilsagn på i alt 34 pct. af midlerne til området.

De mellemstore virksomheder er isoleret set bedst repræsenteret blandt projekter med formålet om at skabe en højere produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse, hvor de i perioden har fået tilsagn på i alt 8 pct. af midlerne til området.

De store virksomheder er isoleret set bedst repræsenteret blandt projekter med formålet om at skabe en mere bæredygtig planteproduktion, hvor de i perioden har fået tilsagn på i alt 20 pct. af midlerne til området. Dette kan især tilskrives, at Videntcenter for Landbrug som stor virksomhed udgør en forholdsmæssig stor andel af tilsagnene til de erhvervsrettede tilsagn indenfor planteavl.

Figur 6.1.1: Fordeling af tilsagn i de seks hovedudfordringer efter virksomhedstype

Økologien i fokus

I lovovervågningsperioden er der givet tilsagn på 266,3 mio. kr. (svarende til 27 pct. af de samlede tilsagn) til projekter, hvis primære formål har været at sikre en mere markedsdrevet økologisk produktion. Dette er blandt andet et resultat af, at man på finansloven har allokeret ekstra midler til den økologiske sektor - herunder bevillinger til økologisk forskning og udvikling, som blev tilført med aftalen om globaliseringspuljen. Offentlige forskningsinstitutioner har samlet set været den største tilsagnsmodtager blandt projekter med formålet at skabe en mere markedsdrevet økologisk produktion, hvor de har fået tilsagn om i alt 70 pct. af midlerne. De små virksomheder har til sammenligning fået tilsagn om 10 pct. af midlerne, de mellemstore virksomheder har fået tilsagn om 5 pct. af midlerne, og de store virksomheder har fået tilsagn om 15 pct. af midlerne. At de offentlige forskningsinstitutioner tegner sig for mere end to ud af tre tilsagnskroner skyldes især, at de øremærkede bevillinger på 180 mio. kr. til Organic RDD er meget forskningstunge.

6.2: Tilsagn indenfor projekttyperne

Der er i perioden blevet givet tilsagn til udviklings- og demonstrationsprojekter samt forskningsprojekter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter, og til netværks- og informationsprojekter¹¹. Et projekt kan bestå af flere forskellige aktiviteter. Et demonstrationsprojekt kan eksempelvis indeholde udviklingsaktiviteter, ligesom et demonstrationsprojekt kan indeholde forskningsaktiviteter.

Som det fremgår af tabel 6.2.1 har GUDP i perioden 2010-2013 primært støttet udviklingsaktiviteter. Disse aktiviteter er blevet støttet med 532,7 mio. kr. svarende til lidt over halvdelen af alle tilsagnsmidler. Demonstrationsaktiviteter er blevet støttet med 70,5 mio. kr. svarende til 7 pct. af de samlede tilsagnsmidler. Forskningsaktiviteter, der skaber grundlag for gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter, er blevet støttet med 349,9 mio. kr. svarende til 36 pct. Der er blevet givet færrest tilsagnsmidler til netværks- og informationsprojekter, som har modtaget 18,7 mio. kr. svarende til 2 pct. af de samlede tilsagnsmidler.

Tabel 6.2.1: Tilsagnsstørrelser efter projekttype og virksomhedstype

Tilsagn i mio. kr. (% af tilsagn)

	Demonstrations- aktivitet	Udviklings- aktivitet	Forsknings- aktivitet	Netværk/infor- mationsprojekt ¹⁰
Lille virksomhed	13,0 (1 %)	116,1 (12 %)	2,5 (0 %)	4,9 (1 %)
Mellemstor virksomhed	7,1 (1 %)	30,0 (3 %)	1,6 (0 %)	6,8 (1 %)
Stor virksomhed	39,3 (4 %)	92,3 (9 %)	18,7 (2 %)	4,9 (1 %)
Offentlig forskningsinstitution	11,2 (1 %)	294,3 (30 %)	327,1 (34 %)	2,0 (0 %)
I alt	70,5 (7 %)	532,7 (55 %)	349,9 (36 %)	18,7 (2 %)

¹¹ Informationsprojekter er øremærkede tilsagn ved Økologiens Hus, som fra 2011-2013 har fået ca. 9 mio. kr. i tilsagn

Langt de fleste projekter har været samarbejdsprojekter, hvor flere virksomheder eller forskningsinstitutioner er gået sammen om at gennemføre et projekt. Samarbejdsprojekter er blevet givet tilsagn på samlet 953,2 mio. kr. svarende til 98 pct. af alle tilsagnsmidler. Heraf er 852,9 mio. kr. gået til projekter, hvor offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder indgår samarbejde.

Tabel 6.2.2: Tilsagnsstørrelser efter projekttype og virksomhedstype

Tilsagn i mio. kr. (% af tilsagn)

	Enkeltvirksomhedsprojekt	Samarbejdsprojekt	Heraf samarbejde ml. offentlige forskningsinstitutioner og virksomheder
Lille virksomhed	8,4 (1 %)	128,3 (13 %)	101,3 (10 %)
Mellemstor virksomhed	8,4 (1 %)	37,1 (4 %)	32,0 (3 %)
Stor virksomhed	1,9 (0 %)	153,4 (16 %)	131,5 (14 %)
Offentlig forskningsinstitution	0,0 (0 %)	634,5 (65 %)	588,0 (61 %)
I alt	18,6 (2 %)	953,2 (98 %)	852,9 (88 %)

Som led i at fremme samarbejde om forskning og udvikling er 49,8 mio. kr. af den samlede projektportefølje svarende til 5 pct. af de samlede tilsagn desuden blevet givet til dansk deltagelse i internationale projekter i EU-regi – eksempelvis under ICT-AGRI ERA-nettet. I tillæg benyttes udenlandske underleverandører også på de enkelte projekter, mens det kun er muligt for udenlandske virksomheder og vidensinstitutioner at få direkte tilsagn om GUDP-midler i tilfælde, hvor Fødevarerministeren giver godkendelse hertil på programniveau.

Tabel 6.2.3: Tilsagnsstørrelser efter projekttype og virksomhedstype

Tilsagn i mio. kr. (% af tilsagn)

	Nationale projekter	Internationale projekter
Lille virksomhed	135,1 (14 %)	1,5 (0 %)
Mellemstor virksomhed	45,5 (5 %)	0,1 (0 %)
Stor virksomhed	153,3 (16 %)	2,0 (0 %)
Offentlig forskningsinstitution	588,2 (60 %)	46,3 (5 %)
I alt	922,0 (95 %)	49,8 (5 %)

7: Forventede effekter af projektporteføljen 2011-2013

GUDP satte med GUDP-strategien fokus på at vurdere projekter i forhold til deres forventede effekter. Det er derfor alene muligt at vise de forventede effekter af projektporteføljen for projekter med tilsagn givet fra og med 2011. Derudover er projekter i regi af Økologiens Hus, Organic RDD (samarbejde med ICROFS) samt internationale projekter ikke i GUDP opgjort med forventede effekter, hvorfor disse heller ikke indgår i følgende beskrivelse af projektporteføljens effekter.

Det betyder, at effektopgørelserne tager udgangspunkt i en projektportefølje med samlede tilsagn på 673,0 mio. kr.

Hvert projekt vurderes på sine forventede effekter i et gensidigt samspil mellem tre parametre (se figur 3.3.1 i afsnit 3.3 om GUDP's Spiderweb):

- Bæredygtighed med fokus på miljø, klima, fødevarerikkerhed, sundhed, dyrevelfærd, arbejdsmiljø og etik. Bæredygtighed er en kilde til højere værdi gennem øget ressourceeffektivitet
- Effektivitet og produktivitet i produktion og proces for at øge konkurrencedygtighed, vækst og for at udnytte ressourcerne optimalt og bæredygtigt
- Værdiløft i alle værdikædens led. Værdiløftet opnås gennem høj kvalitet, effektivitet, markedsudvikling, vækst og bæredygtig produktion

Det er et krav, at ansøgningerne kan vise forventede effekter på minimum to af parametrene, hvoraf det ene parameter skal være bæredygtighed.

Da de første GUDP-støttede projekter imidlertid først nu er ved at blive afsluttet, er det kun muligt at beskrive effekterne, som de er vurderet ex-ante, dvs. de forventede effekter ved ansøgningstidspunktet. Samtidig forudsætter beregningerne, at alt andet er lige i forhold til den referencesituation, som projektet sammenligner sig med. Det vil sige, at der eksempelvis ikke er taget forbehold for, at effekterne af et projekt kan påvirke effekterne af et andet projekt.

Dermed kan de angivne effekter alene udgøre et kvalificeret bud på størrelsesordenen af effekternes faktiske potentiale og vil repræsentere ex-ante vurderingen af det bedst mulige udfald. De forventede effekter vil således altid repræsentere de mest lovende udfald i en given referencesituation.

I forhold til bæredygtighed kan den beskrevne projektportefølje forventes at reducere behandlingshyppigheden af det samlede areal med 19,57 pct. sammenlignet med behandlingshyppigheden i 2010. Samtidig kan den forventes at reducere kvælstofoverskuddet med 27.646 tons per år og fosforoverskuddet med 6.673 tons pr år. Dette skal ses i forhold til, at Danmark har et kvælstofoverskud på ca. 255.000 tons per år og et fosforoverskud på ca. 15.000 tons per år.

I forhold til udledningen af CO₂ vurderes det, at projektporteføljen har potentiale til at reducere udledningen med 1,4 mio. tons. Samtidig har GUDP indenfor bæredygtighed også ydet støtte til 99 projekter af samlet 481,4 mio. kr., som i særlig grad kan forventes at have effekter indenfor dyrevelfærd, fødevarerikkerhed, sundhed, arbejdsmiljø eller etik

I forhold til effektivitet kan der med den beskrevne projektportefølje forventes en økonomisk effekt på 5,7 mia. kr. Dette svarer til, at samfundet får pengene igen 8,5 gange årligt, når projekterne har nået deres fulde effekt. Samtidig kan det forventes, at det samlede provenu af den nuværende projektportefølje vil blive på ca. 1,4 mia. kr.¹², når man aggregerer alle projekters provenu tre år efter projektafslutning.

I forhold til værdiløft kan der med den beskrevne projektportefølje forventes et potentiale for samlede merværdier per råvareenhed på 815 mio. kr. ved at anvende råvarer på en måde, der sikrer mindre spild og affald gennem eksempelvis forædling. Samtidig har GUDP indenfor værdiløft også ydet støtte til 133 projekter af samlet 650 mio. kr., som i særlig grad kan forventes at have effekter indenfor nytænkning, tværfaglighed eller kommunikation.

Tabel 7.1: Forventede effekter af projektporteføljen, 2011-2013

Effektparameter	Forventet effekt	Forklaring
Bæredygtighed		
Reducere pesticidanvendelsen	19,57 %	Reduktion i behandlingshyppighed ¹³
Mindre overskud af næringsstoffer	27.646 tons	Reduktion af kvælstofoverskud
	6.673 tons	Reduktion af fosforoverskud
Begrænse klimapåvirkning	1,4 mio. tons	Reduktion i CO ₂ -ækvivalenter
Effektivitet		
Videre økonomisk effekt	5.725 mio. kr.	Årligt ved fuld effekt
Projektets provenu	1.381 mio. kr.	I alt 3 år efter projektafslutning
Værdiløft		
Merværdi pr. råvareenhed	815 mio. kr.	Årligt ved fuld effekt

¹² Da GUDP støtter forretningsorienteret innovation, er det ikke et krav i sig selv, at projekterne kan fremvise store provenuer. Således er projekterne eksempelvis underlagt et krav om tilbagebetaling, såfremt provenuet på deltagerniveau overstiger størrelsen af den modtagne støtte.

¹³ Den procentvise reduktion tager udgangspunkt i behandlingshyppigheden i 2010 på 2,8.

Bilag 1: Liste over hørte organisationer, foreninger og offentlige institutioner m.v.

Organisationer og foreninger m.v.

AE - Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening (Danish Seafood Association)
Danmarks Fiskeriforening
Danmarks Naturfredningsforening
Danmarks Pelagiske Producentorganisation
Dansk Akvakultur
Dansk Gartneri
Dansk Erhverv
Dansk Åleproducentforening
Danske Fiskeres Producent Organisation
Danske Fiskeres Forarbejdningsindustri A/S
Danske Regioner
Dansk Revisorforening (tidligere Foreningen af Registrerede Revisorer)
DHI
DI - Dansk Industri
DI Fødevarer
Fagligt Fælles Forbund (3F)
Kommunernes Landsforening (KL)
Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening
Landbrug og Fødevarer
Landsforeningen for Danmarks Fiskemel-og Fiskeolieindustri
Foreningen af Statsautoriserede revisorer
Håndværksrådet
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter
Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug
Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere
Landsorganisationen i Danmark (LO)
Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF) Fødevareforbundet NNF
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger – SALA (ophørt pr. 31.03.2013)
De Samvirkende Købmænd
Skagen Fiskernes Producent Organisation
Økologisk Landsforening

Offentlige institutioner m.v.

Agrotech

Bioneer A/S

Danmarks Tekniske Universitet (DTU)

Force Technology

Københavns Universitet

Rigsrevisionen

Roskilde Universitet

Syddansk Universitet

Teknologisk Institut

Aalborg Universitet

Aarhus Universitet

Råd og udvalg m.v.

Forbrugerrådet

Andre myndigheder

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet

Miljøministeriet

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser

Erhvervs- og Vækstministeriet

Bilag 2: Bestyrelsessammensætning

Tabel 1: Bestyrelsesmedlemmer per 1. december 2013

Medlem	Ansættelsessted	Indstillende myndighed	Periode
Lars Frederiksen (Formand)	Forhenværende administrerende Direktør for Chr. Hansen. Nu bestyrelsesformand i MATAS.	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling – efter godkendelse i re- geringens ansættelsesudvalg	04.2012-04.2014
Bent Claudi Lassen	Foodbest DK/SE	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling	05.2010-04.2014
Niels Alsted	Direktør i BIOMAR A/S	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling	05.2010-04.2014
Christian Jørgensen	Vibygård Gods A/S	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling	02.2013-04.2014
Henriette Richter	Novo A/S	Erhvervs- og Vækstministeriet	05.2010-04.2014
Birgitte Brinch	Fhv. AP Møller-Mærsk Group	Klima-, Energi- og Bygningsministeriet	05.2010-04.2014
Susanne Støier	DMRI	Uddannelsesministeriet	05.2010-04.2014
Mads Prebensen	Grundfos Manegement A/S	Miljøministeriet	05.2010-04.2014

Tabel 2: Tidligere bestyrelsesmedlemmer

Medlem	Ansættelsessted	Indstillende myndighed	Periode
Tom Knutzen (Formand)	Danisco A/S	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling – efter godkendelse i re- geringens ansættelsesudvalg	05.2010-03.2012
Susanne Hovmand	Grundfos Manegement A/S	Udpeget af fødevareministeren uden forud- gående indstilling	05.2010-01.2013